

PIN I SOLER TRADUÍ EL LLIBRE DE ZWEMER SOBRE LLULL

De l'obra de Samuel M. Zwemer, *Raymund Lull First Missionary to the Moslems*, publicada l'any 1902 a Nova York, constava entre nosaltres una lacònica referència a *Revista Luliana*, l'any 1904,¹ una cita de Jordi Rubió en l'article «Ramon Lull» de l'enciclopèdia *Espasa*² i la incorporació en la bibliografia de Ramon Sugranyes a *Raymond Lulle docteur des missions*.³

Era coneguda una traducció de l'obra de Zwemer a l'alemany, editada el 1913,⁴ i una al castellà, estampada a Madrid en data incerta, a partir del 1917.⁵

La celebració del Simposi Pin i Soler a la ciutat de Tarragona, el novembre de 1992, ens va permetre fer pública l'existència d'una traducció al català de l'obra de Zwemer, que Josep Pin i Soler deixà manuscrita, i de la qual havia informat l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona l'any 1916.⁶ No se saben les raons concretes que van impedir la publicació de la traducció de Pin, per a la qual havia redactat un «Breu comentari sobre l'autor i el llibre», publicat recentment en les actes del simposi.⁷

Considerem que no tindria sentit publicar avui la traducció catalana de l'obra de Zwemer, sense una fonda revisió i actualització del seu contingut.

Exponent de l'interès que Josep Pin i Soler havia tingut per la figura de Ramon Llull és el següent judici seu, redactat segurament l'any 1907: «Voldria admirar-lo sense restriccions, encara que no fos més que per a obeir a dictats de

¹ «Llibre rebut», *Revista Luliana* 4 (1904), 29.

² Vol. 49.

³ Schöneck-Beckenried, Suïssa, 1954, p. 151.

⁴ A Wiesbaden. Cf. A. Palau, *Manual del librero hispano americano* XXVIII, 481.

⁵ Palau, *loc. cit.*, opina que entre 1917 i 1923, però encara podria ser més tardana.

⁶ «José Pin y Soler dio a conocer varios fragmentos del estudio y traducción catalana que ha realizado del libro del Doctor Zwemer», *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona* 16 (1916), 358.

⁷ Apèndix a la nostra comunicació "Projecció Lul·liana de Pin i Soler", *Actes del Simposi Pin i Soler. Tarragona, 26-28 de novembre de 1992* (Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses R. Berenguer IV, 1994), 254-6.

persones que em mereixen plena confiança. No ho puc conseguir. És mon turment. Cada vegada que he parlat d'ell amb algun lul·lista he esperat clarors noves per a fer-me'l millor conèixer, i mai he pogut conseguir-ho. Temo anar-me'n a l'altre món sense haver-lo estimat ni desestimat sincerament. En alguns llibres, *Amic e Amat*, *Llibre de les bèsties*, m'ha delectat com verb, però l'home, ell, confesso no haver-lo entès. Fou un sant? Fou un orat? Potser una i altra cosa.»⁸

La traducció de l'obra de Zwemer, si s'hagués pogut publicar oportunament, a més de donar consol al «turment» intel·lectual de Pin i Soler, hauria pogut contribuir a difondre entre nosaltres la dimensió missionera de Lull, enaltida amb prou entusiasme. Quina trava o quina censura impedí l'edició catalana de l'obra de Zwemer?

Àlvar Maduell

⁸ J. Pin i Soler, *Comentaris sobre llibres y autors* (Tarragona, 1947), 135.